

[Startside](#) > ... > [Dine Rettigheder](#) > [Mindreåriges Rettigheder I Retssager](#) > Portugal

Mindreåriges rettigheder i retssager

Indholdet er leveret af

Portugal

Portugal

1. Mindreåriges retsevne

I henhold til den civile lovbog har mindreårige, dvs. personer, der endnu ikke er fyldt 18 år, i princippet ingen rets- og handleevne. Mindreåriges retsevne varetages af de personer, der udøver forældremyndigheden, eller, hvor det er relevant, af tilsynsmyndigheden. Disse former for juridisk repræsentation gør det muligt for en person at handle på den mindreåriges vegne og i dennes interesse.

Personer under 18 år har i princippet heller ikke parts- og procesevne. De repræsenteres af deres repræsentanter i retssager, medmindre der er tale om handlinger, som de personligt og frit kan udføre. Mindreårige, for hvem udøvelsen af forældreansvaret påhviler begge forældre, repræsenteres i retssager af begge forældre. Begge forældres samtykke er en forudsætning for, at der kan anlægges sag.

Konsekvenserne af handlinger, der ved lov er klassificeret som strafbare handlinger, begået af børn og unge, bestemmes ud fra de aldersgrupper, som de forskellige retlige ordninger finder anvendelse på. Hvis der således begås sådanne handlinger:

- af en person under 12 år, finder ordningen i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge (lov nr. 147/99 af 1. september 1999) anvendelse og udelukkende med henblik på beskyttelse
- af en person mellem 12 og 16 år, finder lov om værgemål anvendelse (lov nr. 166/99 af 14. september 1999). Denne lov indeholder bestemmelser om pædagogiske foranstaltninger med henblik på at sætte mindreårige ind i lovgivningen og integrere dem på en værdig og ansvarlig måde i samfundslivet
- af en person over 16 år, kan denne person gøres strafferetligt ansvarlig, og der kan idømmes en straf, idet strafansvaret vurderes i henhold til strafferetsplejeloven. Unge mellem 16 og 21 år er underlagt en særlig straffeordning i henhold til lovdekret nr. 401/82 af 23. september 1982.

2. Adgang til tilpassede procedurer

Den portugisiske domstolsstruktur omfatter specialretter og *juízos* for mindreårige. Disse domstole og *juízos* har navnlig kompetence til at behandle spørgsmål vedrørende regulering af forældreansvar, underholdspligt, adoptionsprocedurer, anvendelse af værgemål osv. Spørgsmål vedrørende retten til asyl, indvandring og flygtningestatus, der involverer mindreårige, behandles af forvaltningsdomstolene.

De elementer, der henvises til i punkt 3 og 4, er eksempler på tilpasninger af retlige procedurer, der involverer mindreårige. Et andet eksempel er ændringerne af strafferetsplejeloven som følge af gennemførelsen af direktiv (EU) 2016/800:

- Når der er tale om retsforfølgning for en strafbar handling i forbindelse med menneskehandel, krænkelser af frihedsrettigheder eller seksuel selvbestemmelse, er proceduremæssige handlinger, der involverer mindreårige tiltalte, herunder retsmøder, generelt fortrolige.
- Under alle omstændigheder har ingen udenforstående personer ret til aktindsigt i referatet af afhøringen, hvori den tiltalte er mindreårig, selv om den pågældende har en legitim interesse heri.
- I de proceshandling, hvori den pågældende giver møde, har den mindreårige sagsøgte ret til at blive ledsaget af indehaverne af forældremyndigheden, af sin retlige repræsentant eller af enhver person, der udøver den faktiske forældremyndighed. Hvis det er umuligt at kontakte sådanne personer, eller hvis

dette skyldes særlige omstændigheder og årsager, der vedrører den mindreåriges interesser eller de særlige krav i forbindelse med proceduren, og kun så længe disse omstændigheder varer ved, kan vedkommende ledsages af en anden person, der er udpeget af vedkommende og godkendt af den kompetente retsmyndighed.

3. Love og foranstaltninger til at reducere fristerne i sager, der involverer mindreårige

I civile sager:

- Den retslige procedure i forbindelse med adoptionsproceduren anses for at være uopsættelig (artikel 32 i lov nr. 143/2015 af 8. september 2015).
- I henhold til den almindelige ordning for værgemål (godkendt ved lov nr. 141/2015 af 8. september 2015) gælder, at: *i)* civile værgemålssager, hvis forsinkelse kan skade barnets interesser, ikke må udsættes under rettens ferieperioder *ii)* afgørelser, der anses for presserende, skal træffes inden for en frist på højst to dage *iii)* hvis der er pålagt en tvangsforanstaltning eller en tillægsstraf, der forbyder kontakt mellem forældre, eller hvis rettighederne og sikkerheden for ofre for vold i hjemmet og andre former for vold i familien er alvorligt truet, f.eks. i tilfælde af misbrug eller misbrug af børn, skal anklagemyndigheden inden for højst 48 timer efter at have fået kendskab til situationen anmode om, at forældreansvaret for den mindreårige reguleres eller ændres *iv)* den mundtlige forhandling med henblik på drøftelse og dom fortsættes og kan kun afbrydes på grund af force majeure eller absolut nødvendighed.

I straffesager:

- Lov om værgemål (lov nr. 166/99 af 14. september 1999) har følgende ordlyd: *i)* Sager vedrørende en mindreårig, der tilbageholdes på en offentlig eller privat institution, på et uddannelsescenter eller i forbindelse med hospitalsindlæggelse med henblik på udførelse af en sagkyndig personlighedsvurdering, må ikke udsættes under rettens ferieperioder *ii)* Hvis det vurderes, at en forsinkelse af sagen vil kunne skade den mindreårige, træffer retten ved begrundet kendelse afgørelse om, at sagen anses for at være uopsættelig og som sådan ikke udsættes i ferieperioden. *iii)* Når der gøres brug af en forvaringsforanstaltning, er proceduren uopsættelig og må ikke udsættes i ferieperioder. *iv)* Afgørelser, der anses for presserende, skal træffes inden for en frist på højst to dage

4. De specifikke mekanismer og procedurer for støtte til den mindreårige og barnets tarv

I civile retssager, der regulerer udøvelsen af forældreansvar, skal mindreårige, der er over 12 år, eller som er i stand til at forstå de drøftede spørgsmål på grund af deres alder og modenhed, høres under et retsmøde. Princippet om, at barnet skal høres og deltage, er i øvrigt et af de ledende principper for de civile værgemålsprocedurer, der reguleres af den generelle ordning for den civile værgemålsprocedure. Samme ordnings artikel 5, stk. 1, fastsætter, at "*et barn har ret til at blive hørt, og at retsvæsenet skal tage hensyn til dets synspunkter ved afgørelsen af, hvad der tjener barnets tarv bedst*".

For så vidt angår mindreårige, der er ofre for en strafbar handling, fastslår bestemmelsen vedrørende ofre (godkendt ved lov nr. 130/2015 af 4. september 2015, der gennemfører direktiv 2012/29/EU) navnlig:

i) deres ret til at blive hørt i straffesager under hensyntagen til deres alder og modenhed

ii) obligatorisk udpegelse af en værge, hvis deres interesser er i strid med deres forældres, retlige repræsentants eller omsorgspersonens interesser, eller når de anmoder retten herom, forudsat at de anses for at være tilstrækkeligt modne til at fremsætte en sådan anmodning og

iii) lydoptagelse eller audiovisuel optagelse af deres afhøring i forbindelse med den strafferetlige efterforskning, således at der kan tages hensyn til deres vidneudsagn under retssagen. Erklæringer med henblik herpå indsamles i uformelle og lukkede fora, navnlig med henblik på at sikre, at svarene er spontane og oprigtige.

Loven om beskyttelse af udsatte børn og unge fastsætter børns ret til at deltage og blive hørt efter fire kriterier:

- a) 12 år og derover
- b) under 12 år
- c) intet hensyn til alder og
- d) graden af modenhed.

Et af de generelle principper for værgemålsproceduren i henhold til lov om værgemål er den mindreåriges ret til at blive hørt (artikel 47). Denne lov fastsætter også den mindreåriges ret til at deltage i sagen på et hvilket som helst tidspunkt, også selv om den pågældende er varetægtsfængslet eller i forvaring. En sådan deltagelse skal garantere den mindreåriges personlige frihed og pålægge ham et minimum af begrænsninger (artikel 45).

5. Fuldbgyrdelse af afgørelser vedrørende mindreårige

I civile sager finder afgørelser, der involverer børn som sagsøgere eller sagsøgte, generelt anvendelse på samme måde som afgørelser, der involverer voksne som sagsøgere eller sagsøgte.

Visse forhold og omstændigheder begrundes imidlertid, at der er tale om en bestemt retlig disciplin. Når der således er risiko for tilsidesættelse af afgørelsen om udøvelse af forældremyndigheden, kan retten kræve, at der føres tilsyn med gennemførelsen af den ordning, der er indført af de tekniske rådgivningstjenester, i en nærmere aftalt periode (generel ordning for værgemål). Manglende overholdelse af underholdspligt er strafbart i henhold til straffeloven, idet straffesagen afgøres på grundlag af klagen (straffelovens artikel 250).

I straffesager, der anlægges ifølge lov om værgemål, kan de tre forebyggende foranstaltninger, der er fastsat (overgivelse af den mindreårige til forældrene, den retlige repræsentant, plejefamilien, den person, der de facto har forældremyndigheden eller enhver anden egnet person, med pålæggelse af forpligtelser for den mindreårige, anbringelse af den mindreårige i en offentlig eller privat institution eller anbringelse af den mindreårige på et uddannelsescenter), enten af egen drift eller efter anmodning erstattes af en anden foranstaltning, hvis dommeren konkluderer, at de ikke opfylder de tilsigtede mål. Under alle omstændigheder tages den valgte foranstaltning uformelt op til fornyet overvejelse hver anden måned.

I afgørelsen udpeger retten den enhed, der er ansvarlig for at føre tilsyn med og håndhæve den valgte foranstaltning. Bortset fra tilfælde, hvor den enhed, der er ansvarlig for at overvåge og håndhæve foranstaltningen, er fastsat ved lov, kan domstolen overlade gennemførelsen af foranstaltningen til en offentlig tjeneste, en social institution, en ikkestatslig organisation, en forening, en sportsklub eller enhver anden offentlig eller privat enhed eller en fysisk person, der anses for relevant. Den således udpegede enhed har pligt til på de betingelser og med den hyppighed, der er fastsat ved lov eller i mangel heraf af retten, at underrette retten om gennemførelsen af den valgte foranstaltning og om udviklingen i den mindreåriges opdragelse samt om alle omstændigheder, der kan begrunde en fornyet overvejelse af denne foranstaltning.

6. Adoption

Adoption er et middel til at etablere et slægtskabsforhold mellem et barn uden familie og en person eller et par. Den skal være genstand for en formel afgørelse. Afgørelsen om adoption skal være begrundet i legitime hensyn. Den skal føre til reelle fordele for barnet; Den må ikke indebære urimelige ofre for adoptantens/adoptanternes øvrige børn, og det skal med rimelighed kunne forventes, at det samme slægtskabsforhold vil blive etableret mellem adoptanten/adoptanterne og barnet eller den unge.

Efter en adoptionsafgørelse skal det adopterede barn eller den mindreårige:

- i enhver retlig henseende have status som barn af adoptanten/adoptanterne, idet vedkommendes rettigheder og pligter er de samme som dem, der ville følge af et naturligt slægtskabsforhold, da barnet bliver fuldgyldigt medlem af sin adoptivfamilie
- afbryde sin tilknytning til sin oprindelige familie og ophøre med al kontakt med denne familie, undtagen i de tilfælde, der er fastsat ved lov, som bl.a. kan vedrøre biologiske søskende, forudsat at adoptivforældrene giver samtykke hertil, og at en sådan kontakt er begrundet i det adopterede barns tarv
- give afkald på sit oprindelige efternavn og tage adoptanten/adoptanternes efternavn
- efter anmodning fra adoptanten/adoptanterne — hvis retten finder, at det er i barnets/den unges

interesse med henblik på at fremme integrationen i den nye familie — ændre sit fornavn.

Følgende kan i henhold til den civile lovbog blive taget i betragtning som adoptant:

- to personer (herunder af samme køn), der er fyldt 25 år, og som har været gift i mere end fire år (den periode, hvor de levede i de facto-parforhold umiddelbart før ægteskabet, kan medregnes), så længe de ikke er juridisk separeret
- en person over 30 år eller, hvis det adopterede barn er barn af vedkommendes ægtefælle, over 25 år.

Det skal bemærkes, at:

- adoptanten ikke må være over 60 år på den dato, hvor denne formelt får overdraget barnet eller den unge med henblik på adoption.
- Hvis adoptanten er over 50 år, må aldersforskellen i forhold til det adopterede barn ikke overstige 50 år, medmindre det er bydende nødvendigt, eller hvis dette er berettiget af hensyn til det adopterede barn (f.eks. hvis en søskende adopteres, og forskellen på over 50 år kun gælder i forhold til et af børnene).

Hvis barnet er fyldt 12 år, skal det give samtykke til adoptionen. Sidstnævnte skal høres i et retsmøde, der afholdes af retten i nærværelse af anklagemyndigheden, på de betingelser og under overholdelse af de regler, der er fastsat for afhøring af børn i civile værgemålsager.

I henhold til lov nr. 143/2015 af 8. september 2015 kan adoptivbørn under 16 år ikke anmode om adgang til oplysninger om deres oprindelse. Når den adopterede unge er fyldt 16 år, har den pågældende ret til udtrykkeligt at anmode om disse oplysninger. Indtil den unge fylder 18 år kræves der dog altid tilladelse fra adoptivforældrene eller de retlige repræsentanter. Hvis der er tungtvejende grunde til at anmode om adgang til disse oplysninger, navnlig hvis en adopteret mindreårigs helbred står på spil, kan retten efter anmodning fra forældrene eller anklagemyndigheden give adgang til oplysninger om den adopterede mindreåriges baggrund.

Lov nr. 143/2015 regulerer nationale og internationale adoptionsprocesser og de kompetente myndigheders inddragelse i disse processer.

■ Sidste opdatering: 07/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.